

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 12.12.2022 r.
C(2022) 9059 final

OPINIA KOMISJI

z dnia 12.12.2022 r.

**na podstawie art. 20 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2019/943 w sprawie wyników
sprawozdań monitorujących przedłożonych przed Belgię, Polskę, Irlandię i Litwę**

(Jedynie teksty w językach niderlandzkim, angielskim, francuskim, irlandzkim, litewskim i
polskim są autentyczne)

OPINIA KOMISJI

z dnia 12.12.2022 r.

na podstawie art. 20 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2019/943 w sprawie wyników sprawozdań monitorujących przedłożonych przed Belgią, Polskę, Irlandię i Litwę

(Jedynie teksty w językach niderlandzkim, angielskim, francuskim, irlandzkim, litewskim i polskim są autentyczne)

1. PROCEDURA

Zgodnie z art. 20 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/943 (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie energii elektrycznej”)¹ państwa członkowskie, w których stwierdzono problemy z wystarczalnością, opracowują plan wdrażania, w którym określają, w jaki sposób zamierzają zająć się przyczynami swoich problemów z wystarczalnością w drodze reformy rynku („plany wdrażania reform rynku”).

Po przedłożeniu planu wdrażania reform rynku Komisja wydaje opinię, o której mowa w art. 20 ust. 5 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej, co stanowi prawny warunek zatwierdzenia wszelkich krajowych mechanizmów zdolności wytwórczych na podstawie art. 21 ust. 5 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej.

Zgodnie z art. 20 ust. 6 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej wymaga się od wszystkich państw członkowskich, w których stwierdzono problemy z wystarczalnością, by monitorowały stosowanie swoich planów wdrażania oraz publikowały wyniki monitorowania w sprawozdaniu rocznym („sprawozdanie monitorujące”), które przedkłada się następnie Komisji. Zgodnie z art. 20 ust. 6 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej Komisja otrzymała po raz pierwszy sprawozdania monitorujące (zwane dalej „sprawozdaniem monitorującym I”) od Belgii², Polski³, Irlandii⁴ i Litwy⁵.

Na podstawie art. 20 ust. 7 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej wymaga się od Komisji, by wydała opinię, czy plany wdrażania zostały w wystarczający sposób wdrożone i czy problem z wystarczalnością zasobów został rozwiązany.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 54).

² Belgia przedłożyła Komisji swoje sprawozdanie monitorujące I w lipcu 2021 r.; jest ono ogólnie dostępne na stronie internetowej: <https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Energy/CRM-Monitoring-Report-Belgian-electricity-market-Implementation-plan-2021.pdf>

³ Polska przedłożyła Komisji swoje sprawozdanie monitorujące I w październiku 2021 r.; jest ono ogólnie dostępne na stronie internetowej: <https://www.gov.pl/web/klimat/sprawozdanie-z-realizacji-planu-wdrazania-reform-rynku-energii-elektrycznej-przyjete-przez-kse>

⁴ Irlandia przedłożyła Komisji swoje sprawozdanie monitorujące I w lutym 2022 r.; jest ono ogólnie dostępne na stronie internetowej: <https://www.gov.ie/en/publication/c1028-implementation-plan-for-ireland-to-meet-the-requirements-of-the-recast-electricity-market-regulation/>

⁵ Litwa przedłożyła Komisji swoje sprawozdanie monitorujące I w styczniu 2022 r.; jest ono ogólnie dostępne na stronie internetowej: <https://enmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-3/elektra/pajegumu-uztikrinimo-mechanizmas>

2. OPIS SPRAWOZDAŃ MONITORUJĄCYCH

W art. 20 ust. 6 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej określono, że państwa członkowskie monitorują stosowanie swoich planów wdrażania oraz publikują wyniki monitorowania w sprawozdaniu rocznym. W sprawozdanie monitorującym przedstawia się postępy w zakresie stosowania środków określonych w planach wdrażania reform rynku. Środki te, jak określono w art. 20 ust. 3 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej, dzielą się na siedem poszczególnych grup, mianowicie:

- a) usunięcie zakłóceń regulacyjnych;
- b) zniesienie ograniczeń cen hurtowych („limitów cenowych”);
- c) upewnienie się, że wartość rezerw w systemie znajduje odpowiednie odzwierciedlenie w cenach;
- d) zwiększenie przepustowości połączeń wzajemnych i sieci wewnętrznej;
- e) umożliwienie samodzielnego wytwarzania, magazynowania energii, środków po stronie popytowej i efektywności energetycznej;
- f) zapewnienie efektywnego kosztowo i opartego na zasadach rynkowych zakupu usług bilansujących i pomocniczych oraz
- g) zniesienie cen regulowanych w przypadku gdy wymaga tego art. 5 dyrektywy (UE) 2019/944 (zwanej dalej „dyrektywą w sprawie energii elektrycznej”)⁶.

2.1. BELGIA

W swoim sprawozdaniu monitorującym I Belgia potwierdza prognozy dotyczące wystarczalności zasobów opracowane na podstawie nowej analizy wystarczalności i elastyczności⁷ opublikowanej w czerwcu 2021 r. Belgia informuje, że z jednej strony potrzebne są nowe krajowe zdolności wytwórcze w obliczu rezygnacji z energii jądrowej, a z drugiej strony obecne rynki nie zapewniają wystarczających środków zachęty, by inwestować w zdolność ciągłą, co wymaga wdrożenia mechanizmu zdolności wytwórczych (zwanego dalej „CM”).

W swoim sprawozdaniu monitorującym I Belgia informuje o postępach we wdrażaniu następujących środków, które zaproponowano pierwotnie w planie wdrażania reform rynku⁸.

1. Ogólne warunki cenowe na rynku hurtowym

Jak stwierdzono w belgijskim planie wdrażania reform rynku, w Belgii nie obowiązują żadne limity cenowe w odniesieniu do rynków dnia następnego i rynków dnia bieżącego poza jednolitymi maksymalnymi i minimalnymi cenami rozliczeniowymi stosowanymi w jednolitymłączeniu rynków dnia następnego i dnia bieżącego zgodnie z art. 41 ust. 1 i art. 54 ust. 1 rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1222 (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi”). W sprawozdaniu monitorującym I nie zawarto zatem żadnych aktualizacji.

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE, Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125.

⁷ Elia, 2019, [Adequacy and flexibility study for Belgium 2020-2030](https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Energy/Adequacy-and-flexibility-study-for-Belgium-2020-2030-Elia.pdf) (Analiza wystarczalności i elastyczności dla Belgii na lata 2020–2030), dostępna na stronie internetowej: <https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Energy/Adequacy-and-flexibility-study-for-Belgium-2020-2030-Elia.pdf>

⁸ https://energy.ec.europa.eu/system/files/2020-05/adopted_opinion_be_en_0_1.pdf

2. Rynek bilansujący

W swoim planie wdrażania reform rynku Belgia zobowiązała się do przeprowadzenia szeregu reform w zakresie usług pomocniczych związanych z częstotliwością. W swoim sprawozdaniu monitorującym I Belgia wskazała, że przeprowadzono reformy zgodnie z zapowiedziami:

- Rezerwy utrzymania częstotliwości (zwane dalej „FCR”) udostępniono dla wszystkich technologii i podmiotów. Przetargi odbywają się codziennie, a od lipca 2020 r. – na szczeblu regionalnym.
- Rezerwy odbudowy częstotliwości z aktywacją automatyczną (zwane dalej „aFRR”) udostępniono dla wszystkich technologii i podmiotów we wrześniu 2020 r. Przetargi odbywają się również codziennie.
- Rezerwy odbudowy częstotliwości z aktywacją nieautomatyczną (zwane dalej „mFRR”) udostępniono dla wszystkich technologii i podmiotów. Podział na kategorie i przetargi odbywają się codziennie. Od lutego 2020 r. stosuje się ceny krańcowe w odniesieniu do aktywowanej energii bilansującej.
- Zmiany mające na celu poprawę publikowania danych dotyczących bilansowania wprowadzono w wyznaczonym terminie, w szczególności opracowano narzędzie informatyczne służące komunikacji w czasie rzeczywistym z (zarejestrowanymi) podmiotami odpowiedzialnymi za bilansowanie.

Jeżeli chodzi o udział w projektach UE, Belgia zobowiązała się w swoim planie wdrażania reform rynku do przystąpienia do unijnych platform bilansujących w przypadku mFRR i aFRR do 2022 r. zgodnie z art. 20 i 21 rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2195 (zwanego dalej „wytycznymi dotyczącymi bilansowania”)⁹. W swoim sprawozdaniu monitorującym I Belgia wskazała, że nie nastąpiła żadna zmiana w tych planach.

3. Odpowiedź odbioru

Belgia wskazała w swoim planie wdrażania reform rynku, że wprowadzenie inteligentnych liczników należy do kompetencji regionów w Belgii zgodnie z art. 19–22 dyrektywy w sprawie energii elektrycznej. Zgodnie z jej ostatecznym planem wdrażania reform rynku w Regionie Walońskim i Regionie Stołecznym Brukseli przewiduje się całkowite lub prawie całkowite objęcie rynku dopiero po 2030 r. Jeśli chodzi o Flandrię, mimo że w swoim ostatecznym planie wdrażania reform rynku Belgia zobowiązała się do pełnego wdrożenia inteligentnych liczników do 2034 r., w sprawozdaniu monitorującym I kraj ten poinformował, że Flandria postanowiła przyspieszyć proces wdrażania inteligentnych liczników, dążąc do ich pełnego wdrożenia do 1 lipca 2029 r. i do osiągnięcia pośredniego celu, jakim jest wymiana 80 % wszystkich liczników energii we flamandzkich gospodarstwach domowych do końca 2024 r.

4. Rynki detaliczne

Jak stwierdzono w planie wdrażania reform rynku, Belgia stosuje interwencje publiczne w zakresie ustalania cen dostaw energii elektrycznej do odbiorców będących gospodarstwami domowymi znajdujących się w trudnej sytuacji pod względem energetycznym. Jednocześnie zobowiązuje się do przestrzegania przepisów art. 5 dyrektywy w sprawie energii elektrycznej dotyczących rynkowych cen dostaw. W swoim sprawozdaniu monitorującym I informuje, że od stycznia 2021 r. wprowadziła reformy systemu, aby uwzględnić zmiany na rynku oraz

⁹ Rozporządzenie Komisji (UE) 2017/2195 z dnia 23 listopada 2017 r. ustanawiające wytyczne dotyczące bilansowania, Dz.U. L 312 z 28.11.2017, s. 6.

odpowiedzieć na obawy dostawców. W związku z tym dostawcy mogą otrzymywać taryfę socjalną oraz zwrot kosztów wynikających ze stosowania taryf socjalnych, aby ograniczyć koszty zabezpieczeń w przypadku dostawców.

5. Połączenia wzajemne

W swoim planie wdrażania reform rynku Belgia zobowiązała się do realizacji kilku bieżących projektów¹⁰ mających na celu zwiększenie przepustowości jej połączeń wzajemnych z innymi państwami członkowskimi oraz sieci wewnętrznej. W swoim sprawozdaniu monitorującym I Belgia informuje, że belgijski operator systemu przesyłowego (zwany dalej „OSP”) prowadzi badania nad nowym systemem hybrydowym między Belgią a Danią w celu zaplanowania możliwego połączenia wzajemnego z węzłem energetycznym znajdującym się w duńskiej strefie gospodarczej nad Morzem Północnym.

W swoim planie wdrażania reform rynku Belgia zobowiązała się do udostępnienia większych zdolności przesyłowych na potrzeby wymiany transgranicznej. Od kwietnia 2018 r. udostępniono co najmniej 20 % zdolności przesyłowych na potrzeby handlu (zasada „minRAM 20 %”), a od kwietnia 2020 r. udostępnia się większe zdolności przesyłowe dzięki zastosowaniu art. 16 ust. 8 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej („zasada minimalnej zdolności wynoszącej 70 % zdolności przesyłowych” przyjęta na szczeblu krajowym na podstawie zatwierdzonego odstępstwa). W kontekście sprawozdania monitorującego I nie zasygnalizowano żadnych konkretnych działań.

Jak informuje Belgia w sprawozdaniu monitorującym I, konkurencyjne wydarzenia na szczeblu UE spowodowały opóźnienie wdrożenia regionalnego skoordynowanego mechanizmu wyznaczania i alokacji zdolności przesyłowych oraz łączenia rynków opartego na przepływach fizycznych (Core Flow-Based Market Coupling), który miał zostać uruchomiony od 1 grudnia 2020 r. w przypadku rynków dnia następnego i od 1 grudnia 2021 r. w przypadku rynków dnia bieżącego. Belgia wyznaczyła nowe terminy uruchomienia projektu Core Flow-Based Market Coupling na 1 lutego 2022 r. i 1 lutego 2023 r.¹¹

2.2. POLSKA

Jak podano w polskim sprawozdaniu monitorującym I, Polska wdraża reformy rynku energii elektrycznej przyjęte w planie wdrażania reform rynku¹² z maja 2020 r.

1. Ogólne warunki cenowe na rynku hurtowym

W swoim sprawozdaniu monitorującym I Polska wskazuje, że reformy rynku hurtowego, do których zobowiązała się na podstawie planu wdrażania reform rynku, zrealizowano zgodnie z harmonogramem. Polska wskazała w swoim ostatecznym planie wdrażania reform rynku, że nie korzysta z limitów cenowych poza stosowaniem jednolitych maksymalnych i minimalnych cen rozliczeniowych stosowanych w jednolitym łączeniu rynków dnia następnego i dnia bieżącego zgodnie z art. 41 ust. 1 i art. 54 ust. 1 rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1222¹³ (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi”). Polska wprowadziła m.in.

¹⁰ ALEGro, NEMO i BRABO.

¹¹ Sytuacja uległa zmianie w stosunku do sytuacji opisanej w sprawozdaniu monitorującym opublikowanym w lipcu 2021 r.: Belgia, wraz ze stronami zaangażowanymi w projekt Core Flow-Based Market Coupling w odniesieniu do rynków dnia następnego (Core FB MC) ogłosiła pomyślne uruchomienie projektu 8.06.2022 r. Źródło: https://www.eliagroup.eu/en/news/press-releases/2022/06/20220609_flow-based-market-coupling-mechanism-extended-to-all-13-countries

¹² https://energy.ec.europa.eu/system/files/2020-05/pl_adopted_opinion_pl_0.pdf

¹³ Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1222 z dnia 24 lipca 2015 r. ustanawiające wytyczne dotyczące alokacji zdolności przesyłowych

i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi, Dz.U. L 197 z 25.7.2015, s. 24

reformę umożliwiającą wszystkim uczestnikom rynku składanie ofert energii lub ich aktualizację co najmniej do czasu zamknięcia bramki dla międzystrefowego rynku dnia bieżącego.

Polska wskazała w sprawozdaniu monitorującym I, że zakończyła szereg starych programów, takich jak Interwencyjna Rezerwa Zimna, Operacyjna Rezerwa Mocy, Gwarantowany Interwencyjny Program DSR, Praca Interwencyjna. Ponadto zgodnie ze sprawozdaniem monitorującym I polski rynek zdolności wytwórczych będzie regularnie poddawany przeglądom i dostosowywany do przepisów przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie energii elektrycznej, w szczególności w art. 22 ust. 5.

2. Rynki bilansujące

Jak opisano w ostatecznym planie wdrażania reform rynku, Polska zamierza przeprowadzić gruntowną reformę swojego rynku bilansującego. Zmiany podzielono na dwa etapy, których realizacja przypada odpowiednio na 2021 i 2022 r. Pierwszy etap obejmuje: umożliwienie udziału odpowiedzi odbioru (DSR) i magazynów energii w rynku bilansującym, wydłużenie okresu aktualizacji ofert do czasu zamknięcia bramki dla rynku dnia bieżącego oraz wzmożenie monitorowania, poprawę zasad wyceny i rozliczeń w zakresie redysponowania, zmianę zasad ustalania cen niezbilansowania i rozliczeń w celu ograniczenia arbitrażu. Na drugi etap reform dotyczących bilansowania, którego termin realizacji przypadał na 2022 r., składają się: możliwość osobnego zakupu rezerw mocy bilansującej w górę i mocy bilansującej w dół, wdrożenie niezbędnych zmian, aby przyłączyć się do platform rynku bilansującego UE, wdrożenie zaktualizowanych reguł planowania i rozliczeń dla dostawców usług bilansujących oraz wdrożenie mechanizmu wyceny niedoboru mocy.

Polska informuje w swoim sprawozdaniu monitorującym I, że pierwszy etap wdrożono w pełni do stycznia 2021 r., z wyjątkiem ostatniego środka, który wszedł w życie rok później (w styczniu 2022 r.). Z kolei drugi etap reform, jak informuje Polska w swoim sprawozdaniu monitorującym I, został opóźniony ze względu na zakres podejmowanych środków oraz potrzebę dostosowania systemów informatycznych oraz procesów biznesowych i prawnych. Nowy termin wdrożenia przypada zatem na okres od stycznia do czerwca 2023 r., przy czym trwają już działania przygotowawcze.

3. Odpowiedź odbioru

Zgodnie z zobowiązaniami zawartymi w swoim planie wdrażania reform rynku Polska stwierdza, że wdrożyła reformę umożliwiającą udział odpowiedzi odbioru w hurtowych rynkach energii elektrycznej (w tym w rynkach dnia następnego i dnia bieżącego), a także w rynkach bilansujących od 2021 r. Polska wyjaśnia, że strona popytowa może być reprezentowana indywidualnie lub za pośrednictwem agregatorów. Polska doprecyzowuje, że dalsze rozszerzenie uprawnień nastąpi w ramach drugiego etapu reformy rynku bilansującego, po którym odpowiedź odbioru będzie mogła zapewniać również moc bilansującą (a nie tylko energię bilansującą).

Ponadto w odniesieniu do wdrożenia inteligentnych liczników Polska wskazała w swoim planie wdrażania reform rynku, że trwają obecnie prace nad przyjęciem nowych przepisów dotyczących wprowadzenia inteligentnych liczników (w tym nowego harmonogramu wdrożenia). Nie wyznaczono jednak terminu docelowego.

W sprawozdaniu monitorującym I Polska wskazuje, że nowe przepisy dotyczące wdrażania liczników zdalnego odczytu, w tym szczegółowy harmonogram instalacji liczników przez operatorów systemów dystrybucyjnych (OSD), przyjęto w lipcu 2021 r. w ramach nowelizacji ustawy Prawo energetyczne. Liczniki takie zostaną zainstalowane w co najmniej 80 % gospodarstw domowych.

4. Rynki detaliczne

Głównym aspektem reformy rynku detalicznego była deregulacja cen detalicznych. W tej kwestii Polska poinformowała w swoim planie wdrażania reform rynku, że nie podjęto żadnej decyzji w tym względzie oraz że wszyscy odbiorcy kwalifikujący się do cen regulowanych mogą również wybrać oferty z cenami nieregulowanymi.

W sprawozdaniu monitorującym I Polska ogłosiła, że wdrożenie dyrektywy w sprawie energii elektrycznej doprowadziło do powstania kolejnego projektu nowelizacji ustawy Prawo energetyczne. Obejmuje to nową umowę detaliczną z ceną dynamiczną, stworzenie internetowej porównywarki cen, aby ułatwić komunikację i zmianę dostawcy, stworzenie ram prawnych działania obywatelskich społeczności energetycznych oraz nowych regulacji przewidujących umożliwienie od 2026 r. zmiany sprzedawcy energii elektrycznej w ciągu 24 godzin.

5. Połączenia wzajemne

Polska wskazuje, że wdrożyła ulepszenia sieci, do których się zobowiązała, oraz dokonała znaczących postępów, jeśli chodzi o uczestnictwo w regionalnym łączeniu rynków. W szczególności, w lutym 2021 r. przystąpiła do mechanizmu jednolitego łączenia rynków dnia następnego (SDAC), a w listopadzie 2019 r. – do mechanizmu jednolitego łączenia rynków dnia bieżącego (SIDC). W czerwcu 2021 r. Polska uruchomiła przejściowy mechanizm łączenia rynków dnia następnego w odniesieniu do zdolności przesyłowych netto, przygotowując się jednocześnie do integracji opartej na przepływach fizycznych w ramach uruchomienia regionalnego skoordynowanego mechanizmu wyznaczania i alokacji zdolności przesyłowych planowanego na kwiecień 2022 r.

W swoim planie wdrażania reform rynku Polska poinformowała, że nadal będą stosowane ograniczenia alokacji. Polska twierdzi, że zakup rezerw bilansujących przed zamknięciem bramki w ramach procesu jednolitego łączenia rynków dnia następnego (SDAC) powinien ograniczyć te skutki, przy czym jest to zgodne z zaproponowaną przez ACER Metodologią CORE CCM¹⁴.

W swoim sprawozdaniu monitorującym I Polska podała, że zakup ten zostanie opóźniony w ramach drugiego etapu reform i jako taki jest przesunięty na 2023 r.

2.3. IRLANDIA

W swoim planie monitorowania Irlandia stwierdza, że stoi w obliczu problemów z wystarczalnością w zakresie wytwarzania energii elektrycznej. Odnosi się do oświadczenia o zdolności wytwarzania jej OSP¹⁵ (EirGrid) opublikowanego we wrześniu 2021 r., w którym prognozowano znaczny niedobór zdolności wynoszący około 2 GW (około jednej trzeciej zapotrzebowania szczytowego) do połowy dekady. Irlandia uważa, że wpływ na ten niedobór miało kilka czynników. Należą do nich znaczny wzrost zapotrzebowania, wycofywanie z rynku sterowalnego wytwarzania, wzrost wskaźnika przymusowych wyłączeń oraz ograniczony napływ nowego wytwarzania dyspozycyjnego na rynek w ostatnich latach, pomimo mechanizmu zdolności wytwórczych. Irlandia wskazuje, że również dostępność istniejących elektrowni nadal spada, ponieważ szereg starszych elektrowni jest wycofywanych z systemu zgodnie z celami dekarbonizacji oraz zgodności z ograniczeniami emisji.

¹⁴ Zob. decyzja 02/2019 Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki z 21 lutego 2019 r. dotycząca wniosku OSP regionu CORE w sprawie regionalnego projektu wspólnych metod obliczania zdolności dla rynków dnia następnego i dnia bieżącego, s. 20-22

¹⁵ <https://www.eirgridgroup.com/site-files/library/EirGrid/208281-All-Island-Generation-Capacity-Statement-LR13A.pdf>

W swoim sprawozdaniu monitorującym I Irlandia podsumowuje postępy osiągnięte dzięki środkom i reformom zaproponowanym w swoim planie wdrażania reform rynku¹⁶.

1. Ogólne warunki cenowe na rynku hurtowym

Irlandia wskazała w swoim ostatecznym planie wdrażania reform rynku, że nie korzysta z limitów cenowych poza stosowaniem jednolitych maksymalnych i minimalnych cen rozliczeniowych w odniesieniu do jednolitego łączenia rynków dnia następnego i dnia bieżącego zgodnie z art. 41 ust. 1 i art. 54 ust. 1 rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1222¹⁷ (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi”). W swoim sprawozdaniu monitorującym I Irlandia wskazała, że dokonuje przeglądu technicznych limitów cenowych rynku dnia bieżącego.

Irlandia informuje w swoim sprawozdaniu monitorującym I, że wartość niedostarczonej energii dla zintegrowanego jednolitego rynku energii elektrycznej jest obecnie ponownie obliczana na podstawie badania odbiorców zgodnie z metodologią ACER¹⁸ na podstawie rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej. Oczekuje się, że nowa pojedyncza wartość niedostarczonej energii zostanie wprowadzona w II kwartale 2022 r.

2. Rynki bilansujące

Irlandia wyjaśnia w swoim sprawozdaniu monitorującym I, że terminowo wdrożyła szereg środków dotyczących zakupu konkurencyjnych usług systemowych przewidzianych na podstawie programu DS3 (wdrożenie bezpiecznego i zrównoważonego systemu energii elektrycznej). Przewiduje się, że ustalenia dotyczące programu DS3/konkurencyjnych usług systemowych zostaną sfinalizowane do 2025 r.

W swoim planie wdrażania reform rynku Irlandia wskazała, że przystąpi do unijnych platform rynku bilansującego na rzecz rezerw zastępczych (RR) i mFRR zgodnie z art. 19 i 20 wytycznych dotyczących bilansowania, chociaż nie podała konkretnego terminu. W tym względzie toczy się proces konsultacji.

Ponadto w swoim ostatecznym planie wdrażania reform rynku Irlandia uznała, że dolny próg cen ustalanych w sposób odzwierciedlający niedobory mocy na zintegrowanym jednolitym rynku energii, który wyznaczono na poziomie 25 % wartości niedostarczonej energii, ulegnie zmianie po weryfikacji wartości niedostarczonej energii. Irlandia twierdzi, że uważa się, iż zwiększy to zachętę w odniesieniu do wytwarzania oraz odpowiedzi odbioru, a tym samym poprawi wystarczalność.

3. Odpowiedź odbioru

W swoim planie wdrażania reform rynku Irlandia zobowiązała się do wprowadzenia środków mających na celu wspieranie odpowiedzi odbioru. Jeśli chodzi o odpowiedź odbioru w oparciu o cenę, Irlandia zasygnalizowała w swoim sprawozdaniu monitorującym I, że od 26 lutego 2021 r. wprowadziła taryfy wielostrefowe. W tym samym czasie uruchomiono inne inteligentne usługi, takie jak zdalne odczyty, inteligentne rachunki oraz dostęp do historycznych danych dotyczących zużycia. Irlandia wprowadziła środki zachęcające do jawnej odpowiedzi odbioru (w oparciu o zachęty) dzięki zwolnieniu jednostek strony popytowej z płatności za opcje niezawodności, jeżeli popyt będący przedmiotem umowy zostanie zaspokojony.

¹⁶ https://energy.ec.europa.eu/system/files/2020-05/adopted_opinion_ireland_en_2.pdf

¹⁷ Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1222 z dnia 24 lipca 2015 r. ustanawiające wytyczne dotyczące alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi, Dz.U. L 197 z 25.7.2015, s. 24

¹⁸ [Microsoft Word – VOLL CONE RS – Załącznik I \(europa.eu\)](#)

Jeżeli chodzi o wdrożenie inteligentnych liczników, Irlandia zobowiązała się w swoim planie wdrażania reform rynku do ich pełnego wdrożenia do 2025 r. W swoim sprawozdaniu monitorującym I Irlandia podaje, że ze względu na pandemię COVID-19, polityki krajowe i transpozycję dyrektywy w sprawie energii elektrycznej, ponownie dokonano zmiany zakresu etapu 2 (2021–2022), w wyniku czego przedłużono termin zakończenia etapu 2 i rozpoczęcia etapu 3 (2023–2024) o 9 miesięcy. Pomyślnie zakończono natomiast etap 1 (2019–2020), w ramach którego zainstalowano blisko 250 tys. inteligentnych liczników krajowego programu inteligentnego opomiarowania.

4. Rynek detaliczny

W swoim planie wdrażania reform rynku Irlandia wskazała, że na jej rynku detalicznym nie obowiązują ceny regulowane. Irlandia nie podjęła zatem żadnych innych działań w tej dziedzinie.

5. Połączenia wzajemne

Pod względem rozwoju sieci Irlandia wyznaczyła w swoim sprawozdaniu monitorującym I dwa nowe ważne cele. Po pierwsze, jej OSP (EirGrid) opublikował plan działania¹⁹, w którym przewidziano znaczną modernizację i rozbudowę systemu przesyłu energii elektrycznej²⁰. Po drugie, w swoim planie wdrażania reform rynku, Irlandia przedstawiła plany rozwoju morskiej sieci elektroenergetycznej równoległe z nowymi połączeniami wzajemnymi, z zamiarem podłączenia co najmniej 3,5 GW morskiej energii wiatrowej w drodze konkurencyjnych aukcji do 2030 r. W jej sprawozdaniu monitorującym I zaktualizowano ten cel do 5 GW morskiej energii wiatrowej do 2030 r. w ramach programu rządowego na 2020 r.²¹

Jeśli chodzi o wzmocnienie połączeń wzajemnych, Irlandia stwierdza w swoim sprawozdaniu monitorującym I, że poczyniła postępy w opracowywaniu ram regulacyjnych mających na celu wsparcie realizacji dwóch nowych połączeń wzajemnych (połączenie wzajemne Celtic²², które zgodnie z zapowiedziami zostanie oddane do użytku do 2025/2026 r. oraz Greenlink²³, które zgodnie z zapowiedziami zostanie oddane do użytku do 2024 r.). Jeżeli chodzi o połączenie wzajemne północ-południe, Irlandia zaznacza w swoim sprawozdaniu monitorującym I, że jego budowa uległa opóźnieniu, ale oczekuje się, że zostanie rozpoczęta. Zgodnie z irlandzkim planem wdrażania reform rynku budowa miała rozpocząć się w 2020 r.

2.4. LITWA

W swoim planie monitorowania Litwa podaje wyniki prognozy dotyczącej wystarczalności, zgodnie z opisem zawartym w krajowym 10-letnim planie rozwoju sieci OSP (Litgrid). Podaje, że litewski system energii elektrycznej jest w dużym stopniu uzależniony od połączeń

¹⁹ EirGrid, 2021, „*Shaping Our Electricity Future Roadmap*” [Plan działania na rzecz kształtowania naszej przyszłości w zakresie elektryczności], dostępne na stronie internetowej: <https://www.eirgridgroup.com/the-grid/shaping-our-electricity-f/>

²⁰ EirGrid przygotował m.in. wniosek projektowy dotyczący projektu North Connacht 110kV, który ma być złożony na początku 2022 r., i który, w przypadku pozytywnego rozpatrzenia, wejdzie w fazę budowy w 2023 r.

²¹ <https://www.rte.ie/documents/news/2020/06/draft-programme-for-govt.pdf>

²² Połączenie wzajemne Celtic, które zgodnie z zapowiedziami zostanie oddane do użytku w 2026 r., połączy systemy przesyłu energii elektrycznej Irlandii i Francji, a jego moc wyniesie 700 MW.

²³ Połączenie wzajemne Greenlink planuje się oddać do użytku w 2024 r. i zakłada połączenie sieci przesyłowych w Irlandii i w Walii, a jego moc wyniesie 500 MW. 2 czerwca 2021 r. CRU opublikowała konsultacje dotyczące proponowanego modelu zwrotu kosztów dla EirGrid związanych z rozbudową elektroenergetycznego połączenia wzajemnego Celtic. 30 września 2021 r. CRU opublikowała również dokument decyzyjny w sprawie ram regulacyjnych dotyczących dolnego i górnego progu dla elektroenergetycznego połączenia wzajemnego Greenlink.

wzajemnych, a tym samym od przywozu z sąsiednich systemów, ale nadal mieści się w granicach wystarczalności, określonych w ustawie o energii elektrycznej Republiki Litewskiej. Wprowadzenie środków zwiększających elastyczność (takich jak instalacje magazynowania energii elektrycznej) w połączeniu z integracją odnawialnych źródeł energii ma pozytywny wpływ na wystarczalność systemu. Litwa informuje, że OSP przeprowadza obecnie nową ocenę wystarczalności zgodnie z metodologią ERAA, uwzględniając przy tym uwarunkowania krajowe, przy czym wyniki tej oceny mają być dostępne w połowie 2022 r. Co więcej, zgodnie z ustawą o energii elektrycznej, krajowy organ regulacyjny będzie musiał ustanowić nową normę niezawodności do 1 maja 2022 r.

W swoim sprawozdaniu monitorującym Litwa informuje o postępach we wdrażaniu następujących środków zaproponowanych w planie wdrażania reform rynku²⁴:

1. Ogólne warunki cenowe na rynku hurtowym

Litwa wskazała w swoim ostatecznym planie wdrażania reform rynku, że nie korzysta z limitów cenowych poza stosowaniem jednolitych maksymalnych i minimalnych cen rozliczeniowych w odniesieniu do jednolitego łączenia rynków dnia następnego i dnia bieżącego zgodnie z art. 41 ust. 1 i art. 54 ust. 1 rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1222²⁵ (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi”).

W swoim sprawozdaniu monitorującym I Litwa wskazuje, że państwa bałtyckie porozumiały się w sprawie utworzenia w Tallinie (Estonia) regionalnego centrum koordynacyjnego zgodnie z art. 34–47 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej, przy czym prace w tym zakresie z krajowymi organami regulacyjnymi państw bałtyckich rozpoczęły się w terminie.

2. Rynki bilansujące

W swoim planie wdrażania reform rynku Litwa zobowiązała się do utworzenia jednolitego bloku kontroli częstotliwości obciążenia (LFC) z innymi OSP działającymi w państwach bałtyckich do czasu synchronizacji na szczeblu UE, co pozwoliłoby na wymiarowanie FRR na szczeblu regionu bałtyckiego. W związku z tym Litwa podała w swoim sprawozdaniu monitorującym I, że zakończono prace nad porozumieniem wstępnym obejmującym szczegółową metodologię.

Litwa wskazała w swoim sprawozdaniu monitorującym I, że opóźniono wprowadzenie następujących środków do czasu przystąpienia Litwy do unijnej platformy na rzecz mFRR zgodnie z art. 20 wytycznych dotyczących bilansowania (przewidywany termin to III-IV kwartał 2023 r.):

- Wdrożenie okresu rozliczania niezbilansowania wynoszącego 15 minut zgodnie z art. 53 wytycznych dotyczących bilansowania w terminie do 1 stycznia 2021 r.;
- Usunięcie limitów cenowych energii bilansującej (np. obowiązującego na całym obszarze bałtyckim 5 000 EUR/MWh) innych niż techniczne limity cenowe określone zgodnie z art. 30 ust. 2 wytycznych dotyczących bilansowania w terminie najpóźniej do 2023 r.;
- Wprowadzenie funkcji mechanizmu ustalania cen w sposób odzwierciedlający niedobory mocy (w możliwie jak najszybszym terminie i nie później niż w momencie uruchomienia unijnej platformy na rzecz mFRR). Litwa zobowiązała się

²⁴ https://energy.ec.europa.eu/system/files/2020-05/adopted_opinion_lt_en_2.pdf

²⁵ Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1222 z dnia 24 lipca 2015 r. ustanawiające wytyczne dotyczące alokacji zdolności przesyłowych

i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi, Dz.U. L 197 z 25.7.2015, s. 24

do oceny możliwości zastosowania tej funkcji zarówno do stron odpowiedzialnych za bilansowanie, jak i do dostawców usług bilansujących. W swoim sprawozdaniu monitorującym I Litwa zaznaczyła, że przepisy prawne dotyczące obliczania wartości niedostarczonej energii weszły w życie w 2021 r.

Jeśli chodzi o udział w unijnych platformach bilansujących, Litwa wskazała w swoim sprawozdaniu monitorującym I, że:

- Przystąpienia do unijnej platformy na rzecz mFRR zgodnie z art. 20 wytycznych dotyczących bilansowania oczekuje się w tym samym czasie, co w przypadku nordyckich OSP (tzn. około III-IV kwartału 2023 r.) ze względu na powiązania między rynkami bałtyckim i nordyckim.
- Przystąpienie do unijnej platformy na rzecz aFRR zgodnie z art. 21 wytycznych dotyczących bilansowania jest nadal planowane do czasu synchronizacji na szczeblu UE (styczeń 2025 r.). Litwa wskazała, że jej OSP (Litgrid) dołączył do projektu jako obserwator.
- Przystąpienie do przyszłych unijnych platform na rzecz kompensowania niezbilansowań zgodnie z art. 22 wytycznych dotyczących bilansowania jest nadal planowane przed synchronizacją na szczeblu UE (styczeń 2025 r.).
- Uczestnictwo w istniejących inicjatywach dotyczących wspólnego zakupu zasobów FCR jest nadal uzależnione od udziału krajów sąsiedzkich. Zostanie ono rozpatrzone najwcześniej po synchronizacji na szczeblu UE.

3. Odpowiedź odbioru

W swoim planie wdrażania reform rynku Litwa zobowiązała się do wdrożenia inteligentnych liczników w dwóch etapach (do grudnia 2023 r. u wszystkich konsumentów będących gospodarstwami domowymi zużywających ponad 1 000 kWh rocznie, a po 2024 r. u wszystkich konsumentów będących gospodarstwami domowymi zużywających mniej niż 1 000 kWh rocznie). W swoim sprawozdaniu monitorującym I Litwa wyjaśnia, że wstępną analizę rozwiązania przeprowadził zwyczajski sprzedawca, który stwierdził, że aby zmniejszyć koszty i ryzyko, konieczne było wcześniejsze zainstalowanie i przetestowanie infrastruktury fizycznej i oprogramowania cyberbezpieczeństwa. W związku z tym zaplanowano rozpoczęcie wdrożenia na I kwartał 2022 r. oraz jego zakończenie na 2025 r. (początkowo planowano zakończenie wdrożenia na początek 2023 r.). Pomimo tej zmiany, Litwa utrzymuje, że do 2023 r. 80 % energii elektrycznej dostarczanej przez operatorów systemu dystrybucyjnego będzie podlegać opomiarowaniu przy pomocy inteligentnych liczników.

W swoim planie wdrażania reform rynku Litwa zobowiązała się do wprowadzenia niezależnego agregatora do 1 stycznia 2021 r., aby ułatwić udział jawnej odpowiedzi odbioru. W swoim sprawozdaniu monitorującym I Litwa wskazała, że zmiany regulacyjne umożliwiające udział odpowiedzi odbioru w rynku przyjęto w 2020 r.; odpowiedź odbioru za pośrednictwem agregacji będzie jednak funkcjonować dopiero od stycznia 2022 r.

Jednocześnie Litwa zobowiązała się w swoim planie wdrażania reform rynku do utworzenia, do końca 2023 r., scentralizowanej platformy służącej gromadzeniu i udostępnianiu danych dotyczących zużycia energii elektrycznej przez poszczególnych uczestników rynku. Zgodnie ze sprawozdaniem monitorującym I pakiet ten powinien zostać zrealizowany w terminie. Prace techniczne zostały jak dotąd zakończone zgodnie z harmonogramem.

4. Rynki detaliczne

Głównym środkiem dotyczącym rynku detalicznego na Litwie jest proces deregulacji cen. Litwa zobowiązała się w swoim planie wdrożenia reform rynku do rozwiązania wszystkich

umów opartych na cenach regulowanych w 3 etapach (począwszy od 1 stycznia 2021 r. i kończąc 1 stycznia 2023 r.) na podstawie rocznego zużycia konsumentów. W swoim sprawozdaniu monitorującym I Litwa poinformowała, że wdrożyła pierwszy etap polegający na liberalizacji w przypadku konsumentów, których roczne zużycie jest niższe niż 5 000 kWh. Wskazała jednak, że drugi etap (dotyczący konsumentów, których roczne zużycie jest niższe niż 1 000 kWh) opóźniono o pół roku (ze stycznia do lipca 2022 r.), aby stawić czoła kryzysowi energetycznemu i uniknąć wywierania zbyt dużej presji na docelowych konsumentów.

5. Połączenia wzajemne

W kontekście synchronizacji bałtyckiego systemu energii elektrycznej z europejską siecią kontynentalną Litwa zobowiązała się w swoim ostatecznym planie wdrażania reform rynku, że we współpracy z państwami sąsiedzkimi UE będzie terminowo przekazywać uczestnikom rynku informacje na temat prawdopodobnego rozwoju przyszłych zdolności przesyłowych połączeń wzajemnych. Pewność co do wielkości dostępnych w przyszłości zdolności przesyłowych połączeń wzajemnych jest ważna dla uczestników rynku, ponieważ umożliwia im podejmowanie świadomych decyzji na temat inwestycji w wytwarzanie i odpowiedź odbioru. Litwa informuje, że wdrożono ten środek.

3. UWAGI

Komisja ma następujące uwagi na temat realizacji działań przedstawionych w sprawozdaniach monitorujących przedłożonych przez cztery państwa członkowskie objęte analizą w niniejszej opinii. Komisja ponownie wskazuje, że dokładne wdrożenie przepisów zaproponowanych w ramach pakietu „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”²⁶ ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia, by przejście na system energetyczny neutralny dla klimatu odbyło się przy jak najniższych kosztach oraz by w okresie przejściowym utrzymywało się bezpieczeństwo dostaw.

Ocena Komisji dotyczy następujących aspektów:

- Postępy w realizacji reform zaproponowanych przez państwo członkowskie w jego odpowiednim planie wdrażania reform rynku
- Opóźnienia w realizacji reform zaproponowanych przez państwo członkowskie w jego planie wdrażania reform rynku
- Nowe środki zaproponowane przez państwa członkowskie w ich ostatnim sprawozdaniu monitorującym
- Wkład wdrożonych środków w ograniczenie problemów z wystarczalnością w państwie członkowskim

3.1. BELGIA

Postępy

Komisja z zadowoleniem przyjmuje działania Belgii zmierzające do terminowej realizacji większości środków zawartych w jej ostatecznym planie wdrażania reform rynku. Komisja wzywa Belgię, by dalej wdrażała te środki, aby wyeliminować wszelkie zidentyfikowane zakłócenia regulacyjne lub niedoskonałości rynku oraz zmniejszyć obawy dotyczące wystarczalności zasobów.

²⁶ <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy/clean-energy-all-europeans>

Komisja z zadowoleniem przyjmuje przede wszystkim postępy w zakresie reformy rynku bilansującego.

Opóźnienia we wdrażaniu reform

Komisja zauważa, że wdrożenie projektu Core Flow-Based Market Coupling (Core FB MC) uległo niewielkiemu opóźnieniu ze względu na konkurencyjne wydarzenia na szczęblu UE. Komisja rozumie, że termin wdrożenia Core FB MC w międzyczasie uległ zmianie w stosunku do tego, co zgłoszono w belgijskim sprawozdaniu monitorującym, i z zadowoleniem przyjmuje pomyślnie uruchomienie projektu 8 czerwca 2022 r.²⁷

Nowe środki

Komisja z zadowoleniem przyjmuje nowy cel, zaproponowany przez Belgię w przedłożonym przez nią sprawozdaniu monitorującym, przewidujący wdrożenie we Flandrii inteligentnych liczników u 100 % odbiorców do 2029 r. (zamiast 2034 r.).

Inne uwagi

Komisja zauważa, że Belgia nie zamierza przedłużyć swojej rezerwy strategicznej poza termin wyznaczony w decyzji w sprawie pomocy państwa²⁸ (koniec marca 2022 r.)

Wkład wdrożonych środków w ograniczenie problemów z wystarczalnością

Komisja zauważa, że sprawozdanie monitorujące I przedłożone przez Belgię nie zawiera informacji na temat wpływu przyjętych środków na wystarczalność zasobów i zwraca się do Belgii, by wyjaśniła, czy i w jaki sposób wdrożone środki przyczyniły się do zmniejszenia lub rozwiązania problemów z wystarczalnością. W szczególności Komisja wzywa Belgię, by monitorowała skuteczność przyjętych środków oraz określiła ilościowo ich wpływ na wystarczalność zasobów.

3.2. POLSKA

Postępy

Sprawozdanie monitorujące przedłożone przez Polskę jest raczej zwięzłe, ale mimo to obejmuje kluczowe punkty przedstawione w ostatecznym planie wdrażania. Komisja zasadniczo z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione przez Polskę w zakresie wdrażania reform zaproponowanych w planie wdrażania reform rynku. Komisja wzywa Polskę, by dalej wdrażała te środki, aby wyeliminować wszelkie zidentyfikowane zakłócenia regulacyjne lub niedoskonałości rynku oraz zmniejszyć problemy z wystarczalnością zasobów.

W szczególności Komisja z zadowoleniem przyjmuje zakończenie szeregu polskich programów w 2021 r. (takich jak Interwencyjna Rezerwa Zimna, Operacyjna Rezerwa Mocy, Gwarantowany Program Interwencyjny DSR, Praca Interwencyjna). Komisja z zadowoleniem przyjmuje także planowane przez Polskę działania mające na celu ułatwienie udziału odpowiedzi odbioru oraz wdrożenie inteligentnych liczników.

Opóźnienia we wdrażaniu reform

Komisja dostrzega znaczne postępy poczynione przez Polskę w zakresie zakończenia pierwszego etapu reform dotyczących bilansowania, wyraża jednak ubolewanie, że Polska zdecydowała się odłożyć drugi etap reform dotyczących bilansowania na 2023 r. Spowodowało to opóźnienie szeregu środków, których wdrożenie początkowo planowano na

²⁷ Źródło: https://www.eliagroup.eu/en/news/press-releases/2022/06/20220609_flow-based-market-coupling-mechanism-extended-to-all-13-countries

²⁸ SA.48648 (2017/N) – Belgia – rezerwa strategiczna, C(2018) 589 final, Dz.U. C 121 z 6.4.2018, s. 1.

początek 2022 r. (m.in. udział w platformach unijnych, usunięcie limitów cen, wprowadzenie funkcji mechanizmu ustalania cen w sposób odzwierciedlający niedobory mocy). Komisja zaleca, by wdrożono te reformy tak szybko jak to możliwe.

Art. 5 dyrektywy w sprawie rynku energii elektrycznej umożliwia państwom członkowskim wprowadzenie regulacji cen jako jednego ze środków mających na celu ochronę konsumentów w obecnych wyjątkowych okolicznościach. Jak wskazano jednak również w komunikacie Komisji z 8 marca²⁹, Polska powinna uzupełnić taki system o plan działania określający najważniejsze etapy znoszenia cen regulowanych, aby przywrócić pełną konkurencję w warunkach nowego poziomu cen hurtowych. Etapy te należy powiązać z innymi środkami służącymi osiągnięciu efektywnej konkurencji, w szczególności z pełnym i skutecznym wdrożeniem rozdziału III dyrektywy w sprawie rynku energii elektrycznej.

Nowe środki

Komisja popiera wprowadzenie nowych środków na rynku detalicznym (tj. umowy z ceną dynamiczną, porównywarki cen, ram prawnych działania obywatelskich społeczności energetycznych i agregatorów, nowych regulacji umożliwiających do 2026 r. zmianę sprzedawcy energii elektrycznej w 24 godziny). Środki te zwiększą konkurencyjność na rynku detalicznym oraz elastyczność systemu, a także mogą przyczynić się do identyfikowania i wspierania odbiorców znajdujących się w trudnej sytuacji oraz do ograniczania ubóstwa energetycznego. Komisja z zadowoleniem przyjmuje plan przyjęcia przez Polskę nowych przepisów dotyczących wdrożenia inteligentnych liczników, co Polska zaznaczyła w swoim planie wdrażania reform rynku, a także wzywa Polskę, by wyznaczyła dokładny termin wprowadzenia inteligentnych liczników.

Inne uwagi

W swojej opinii w sprawie planu wdrażania dla Polski³⁰, Komisja zwróciła się do Polski, by OSP zniósł ograniczenia eksportowe i importowe w jak najkrótszym terminie, a w każdym razie nie później niż w momencie, kiedy wprowadzi nowy proces nabywania mocy bilansującej. W swoim planie wdrażania reform rynku Polska wskazała, że ograniczenia alokacji nie zostaną usunięte, ale ich wpływ powinien zostać w znacznym stopniu ograniczony dzięki wprowadzeniu jawnego procesu nabywania mocy bilansującej przedłączeniem rynków dnia następnego. Komisja zauważa, że Polska zapowiedziała następnie w swoim planie monitorowania, że proces nabywania zostanie odłożony do 2023 r. Komisja podtrzymuje swoje stanowisko, wyrażone w opinii Komisji w sprawie planu wdrażania reform rynku, które dotyczy usunięcia ograniczenia alokacji w odniesieniu do połączeń wzajemnych.

Wkład wdrożonych środków w ograniczenie problemów z wystarczalnością

Komisja zauważa, że sprawozdanie monitorujące I przedłożone przez Polskę nie zawiera informacji na temat wpływu przyjętych środków na wystarczalność zasobów i zwraca się do Polski, by wyjaśniła, czy i w jaki sposób wdrożone środki przyczyniły się do zmniejszenia lub

²⁹ Unia Europejska: Komisja Europejska, „REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie”, 8 marca 2022 r., COM(2022) 108 final, dostępne na stronie internetowej: https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-03/REPowerEU_Communication_with_Annexes_EN.pdf

³⁰ Unia Europejska: Komisja Europejska, Opinia w sprawie planu wdrażania dla Polski na podstawie art. 20 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2019/943, 16 marca 2020 r., C(2020) 1564 final, dostępna na stronie internetowej: https://energy.ec.europa.eu/system/files/2020-05/pl_adopted_opinion_pl_0.pdf

rozwiązania problemów z wystarczalnością. W szczególności Komisja wzywa Polskę, by monitorowała skuteczność przyjętych środków oraz określiła ilościowo ich wpływ na wystarczalność zasobów.

3.3. IRLANDIA

Postępy

Komisja przyjmuje do wiadomości zobowiązanie Irlandii do kontynuowania reform i środków zaproponowanych w przedstawionym przez nią planie wdrażania reform rynku i wzywa Irlandię, by utrzymała ten sam poziom zaangażowania, aby osiągnąć dalszą poprawę funkcjonowania rynku i zrealizować założenia określone w planie wdrażania reform rynku.

W szczególności Komisja z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione przez Irlandię w zakresie wdrażania reform dotyczących rynku bilansującego i środków mających na celu wsparcie odpowiedzi odbioru oraz postępy w zakresie ram regulacyjnych dotyczących nowych połączeń wzajemnych (Celtic i Greenlink).

Opóźnienia we wdrażaniu reform

Komisja zauważa, że w przypadku niektórych środków miało miejsce niewielkie opóźnienie i wzywa Irlandię, by przestrzegała terminów określonych w przedłożonym sprawozdaniu monitorującym I, aby uniknąć dalszych opóźnień. W szczególności, chociaż Komisja z zadowoleniem przyjmuje zakończenie etapu 1 wdrażania inteligentnych liczników, zauważa opóźnienie w realizacji etapu 2 i 3. Komisja zauważa ponadto niewielkie opóźnienie w zakresie rozpoczęcia budowy połączenia wzajemnego północ-południe.

Nowe środki

Komisja z zadowoleniem przyjmuje uwzględnienie w sprawozdaniu monitorującym I przedłożonym przez Irlandię nowych środków, w szczególności nowych celów w zakresie rozwoju sieci przesyłowej energii morskiej.

Inne uwagi

W opinii Komisji w sprawie planu wdrażania reform rynku dla Irlandii³¹ Komisja podkreśliła znaczenie przystąpienia Irlandii do unijnych platform bilansujących, gdy tylko zostanie ona włączona w zintegrowany rynek energii elektrycznej UE. Komisja zauważa, że w ostatecznym planie wdrażania reform rynku nie zobowiązano się do żadnego terminu.

Komisja wskazuje również, że Irlandia powinna rozważyć, czy ewentualna zmiana dolnego progu cen ustalanych w sposób odzwierciedlający niedobory mocy na zintegrowanym jednolitym rynku energii powinna mieć zastosowanie nie tylko do podmiotów odpowiedzialnych za bilansowanie, ale również do dostawców usług bilansowania, którzy dostarczają energię bilansującą OSP. Władze irlandzkie nie uwzględniły tej uwagi dotyczącej wdrożenia funkcji ustalania cen odzwierciedlających niedobór w swoim ostatecznym planie wdrażania reform rynku.

Komisja zauważa ponadto, że sytuacja w zakresie bezpieczeństwa dostaw w Irlandii pogarsza się mimo mechanizmu zdolności wytwórczych. Komisja wzywa Irlandię, by jak najszybciej zidentyfikowała wszelkie wady w projekcie mechanizmu zdolności wytwórczych lub inne

³¹ Unia Europejska: Komisja Europejska, Opinia w sprawie planu wdrażania dla Republiki Irlandii na podstawie art. 20 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2019/943, 30 kwietnia 2020 r., C(2020) 2657 final, dostępna na stronie internetowej: https://energy.ec.europa.eu/system/files/2020-05/adopted_opinion_ireland_en_2.pdf

przyczyny prowadzące do braku wystarczających inwestycji, a także zwraca się do Irlandii, by omówiła z Komisją możliwości rozwiązania tej sytuacji.

Wkład wdrożonych środków w ograniczenie problemów z wystarczalnością

Komisja zauważa, że sprawozdanie monitorujące I przedłożone przez Irlandię nie zawiera informacji na temat wpływu przyjętych środków na wystarczalność zasobów i zwraca się do Irlandii, by wyjaśniła, czy i w jaki sposób wdrożone środki przyczyniły się do zmniejszenia lub rozwiązania problemów z wystarczalnością. W szczególności Komisja wzywa Irlandię, by monitorowała skuteczność przyjętych środków oraz określiła ilościowo ich wpływ na wystarczalność zasobów.

3.4. LITWA

Postępy

Komisja zasadniczo z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione przez Litwę w zakresie wdrażania środków i reform zaproponowanych w przedstawionym przez nią planie wdrażania reform rynku i wzywa Litwę, by utrzymała ten sam poziom zaangażowania, aby osiągnąć dalszą poprawę funkcjonowania rynku i zrealizować założenia określone w planie wdrażania reform rynku.

Opóźnienia we wdrażaniu reform

Komisja odnotowuje, że Litwa zasadniczo doświadcza pewnych opóźnień w przypadku większości reform dotyczących rynku bilansującego. Komisja zauważa również, że Litwa doświadcza pewnych opóźnień w zakresie wdrażania inteligentnych liczników oraz skutecznego udziału odpowiedzi odbioru poprzez agregację. Komisja odnotowuje niewielkie opóźnienie zgłoszone przez Litwę w odniesieniu do usunięcia regulowanych cen detalicznych (pół roku opóźnienia w przypadku etapu 2 liberalizacji mającego na celu zaradzenie kryzysowi energetycznemu).

Nowe środki

Komisja wzywa Litwę, by przestrzegała zobowiązań podjętych w ramach planu wdrażania reform rynku oraz podjęła dalsze działania w związku z analizą dodatkowych środków mających na celu zwiększenie wykorzystania odpowiedzi odbioru w oparciu o cenę.

Inne uwagi

Komisja podkreśla znaczenie przyłączenia się Litwy do istniejących inicjatyw na rzecz wspólnego nabywania zasobów FCR najpóźniej do dnia synchronizacji z Europą kontynentalną, zgodnie z zobowiązaniem podjętym w planie wdrażania reform rynku.

Wkład wdrożonych środków w ograniczenie problemów z wystarczalnością

Komisja zauważa, że sprawozdanie monitorujące I przedłożone przez Litwę nie zawiera informacji na temat wpływu przyjętych środków na wystarczalność zasobów i zwraca się do Litwy, by wyjaśniła, czy i w jaki sposób wdrożone środki przyczyniły się do zmniejszenia lub rozwiązania problemów z wystarczalnością. W szczególności Komisja wzywa Litwę, by monitorowała skuteczność przyjętych środków oraz określiła ilościowo ich wpływ na wystarczalność zasobów.

4. WNIOSKI

Zgodnie z art. 20 ust. 6 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej państwa członkowskie nadal monitorują stosowanie swoich planów wdrażania oraz publikują wyniki monitorowania

w sprawozdaniu rocznym i przedkładają to sprawozdanie Komisji. W sprawozdaniu tym państwa członkowskie są proszone o wyjaśnienie, czy i w jakim stopniu reformy rynkowe zostały wdrożone zgodnie z zaplanowanym harmonogramem, a jeśli nie miało to miejsca, o wyjaśnienie powodów. Komisja dokona przeglądu sprawozdań monitorujących i wyda formalną opinię w sprawie procesu reform.

Niniejszą opinię łączną uzupełni w przyszłym roku opinia o podobnym charakterze. Ocena zawarta w przyszłorocznej opinii będzie obejmować:

- Sprawozdania monitorujące II: zaktualizowane sprawozdania monitorujące państw członkowskich objętych niniejszą analizą (tj. Belgii, Polski, Litwy i Irlandii) oraz
- Sprawozdania monitorujące I: pierwsze sprawozdania monitorujące państw członkowskich, które przedstawiły swoje ostateczne plany wdrażania reform rynku dopiero z końcem 2021 r. i które po raz pierwszy przedłożą swoje sprawozdania do końca 2022 r.

W związku z tym Komisja wzywa zarówno państwa członkowskie, które przedłożyły swoje sprawozdania monitorujące, jak i państwa członkowskie, które przedstawiły swoje ostateczne plany wdrażania reform rynku, by przedłożyły odpowiednio zaktualizowane i nowe sprawozdania monitorujące do końca 2022 r. Sprawozdania monitorujące staną się następnie przedmiotem analizy Komisji, która wyda zbiorczą opinię do lata 2023 r.

Stanowisko Komisji wyrażone w niniejszej opinii pozostaje bez uszczerbku dla jej ewentualnego stanowiska wobec zgodności dowolnego krajowego środka wykonawczego z prawem UE.

Komisja opublikuje niniejszy dokument na swojej stronie internetowej. Komisja nie uznaje zawartych w niniejszym dokumencie informacji za poufne. Państwa członkowskie, których dotyczy niniejsza opinia, mogą powiadomić Komisję w terminie dziesięciu dni roboczych od otrzymania niniejszej opinii, czy i dlaczego uważają, że zgodnie z unijnymi i krajowymi przepisami dotyczącymi tajemnicy handlowej niniejszy dokument zawiera informacje poufne, które należałoby usunąć przed publikacją.

Sporządzono w Brukseli dnia 12.12.2022 r.

W imieniu Komisji
Kadri Simson
Członek Komisji

